

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Titvlvs XXXII. De Consecratione Ecclesiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. alias 12. de censib.

Cum mens, & voluntas condentis legem consideranda sit, eaque mens, Pontificis in constitutione illa, quae de Censibus edita est, fuit, ut contractus usurarii auferretur, qui fieri solent sub specie pacis, de retrovendendo, & emendo pretio minore iusto propter gratiam, & facultatem, quam ementes faciebant vendentibus de redimendo, quando vellent, vel v. que ad certum tempus, ut clarum sit, Pontificem de Censu temporalis & redimibili solum illam intellexisse: consequenter stante etiam Bulla Pij V. super constitutione Censuum, census perpetuus sine circumstantiis dictae Extravagantis iuste constitui potest, non solum ex eo quod Bulla haec nihil de Censu perpetuo meminit, & lex exorbitans a iure antiquo communi extra causam extendenda non est, c. Quae a iure, de regu. iur. in 6. maxime in re iusta, qualis est constitutio census perpetui, cap. Eleuther. 28. q. 2. & ca. praeterea, de iure patron. sed etiam quia ratio, mens, & intentio legislatoris in censu perpetuo, & irreducibili cessat, ut palam est.

DECISIO IX.

Ex cons. 9. alias 18. de emptio. & venditio.

Census super re certa immobili, & fructifera ab q. valore valoris inquisitione poni potest, & factus est quod sit res immobilis, quae vere reddere possit quotannis tantam vel maiorem quantitatem redditum, quam sit census eius impositus, nec iure aliquo antiquo, vel nouo iustum census annui pretium definitur, sed secundum varietatem regionum variari potest: sicut nec iure aliquo praescribitur tempus, quo census huiusmodi solui debeat, sed secundum loci consuetudinem vel in fine semestris, vel in fine anni solvendus est, vel alio tempore, quo inter partes non conveniant, ut solvatur census priusquam mos regionis habeat aut ut detur fideiusor de soluendo censu tempore debito quia cum per Extravagantem Pij V. venient omnia pacta, quibus venditor census grauetur ultra ius commune, & iure communi nihil de tempore soluendi, aut de datione fideiusoris de soluendo censu tempore debito, statutum est, consequens plane est, non posse pactum aliquod ad id, quo venditor grauetur ad dandum fideiusorem, vel ad censum ante tempus consuetum regionis persolvendum.

DECISIO X.

Ex cons. 10. alias 5.

Subsidium charitativum a personis clericorum ratione suorum beneficiorum peti potest c. conquirente. de officio ord. c. cum Apostolus de censib. quantum tamen esse debeat, non est iure definitum.

DECISIO XI.

Ex cons. 11. alias 2.

Visitor ratione officij sui aliquid male accipiens, ipso iure suspensionem incurrit, c. exigit. de censib. in 6. & C. Trid. c. 24. c. 3. de ref. ab ea tamen absolui potest, dummodo intra mensem simplicem, siue tantum quantum via concussionis accepit, restituat. Arg. cle. 2. Si. de haeret.

DECISIO XII.

Ex cons. 12. alias 5. de immunit. eccles.

Sacerdos bona patrimonialia habens, & ordinatus ad illa data ei pro titulo ordinationis, post Concilium Tridentinum sess. 21. c. 12. de ref. ad soluendas collectas laicis impositas vel imponendas de huiusmodi patrimonio, plus quam de alijs bonis Ecclesiae non tenetur, cum bona huiusmodi ratione tituli, ad quem ordinatus est, privilegij Ecclesiae, & bonorum ecclesiasticorum, etiam in casibus a iure non expressis gaudeant, quas si sponte solvat, licet excommunicatione non incurrit, grauitate tamen peccat, c. aduersus, de immunit. eccles. & eas exigens, ultra peccatum censu tam excommunicationis incurrit c. Non minus, tit. eod.

DECISIO XIII.

Ex cons. 13. alias 7.

Cum ex inuestituris diuersis Marchionis Mantuae eius Regalia habere costet, nec ab eo appellatur, quam-

uis nouas gabellas iniuste imponendo peccat, ca. Innouamus, de censib. Man. c. 27. n. 61. in excommunicatione tamen Bullae Cæne, quae contra solos non habentes ius eas imponendi fertur, ut ait Nau. in Man. c. 27. n. 61. non incidit.

DECISIO XIV.

Ex cons. 14. alias 19. de emptio. & vendit.

Cum constitutione Pij V. de Censib. edita, anno 1569. constit. 80. in ordine in ep. Cum onus illa solum pacta vetantur, per quae venditor census ad aliquid obligatur, ad quod iure communi non tenetur praeterquam ad solutionem census, consequenter census super aliquo praedio certo, & finibus recte designato, ut ab omni onere, impositione, gabella, & vectigali liber solvatur, licet constitui potest, ita ut venditor, & non emptor, ab huiusmodi onerum solutione liber intelligatur; quia per tale pactum ad id solum obligatur emptor, ad quod soluendum de iure communi tenetur emptoris enim est, non venditoris, impositiones, & gabellas ratione praedij impositas soluere, secus vero si ad eas soluendas venditor census obligaretur eo quod hac ratione ad aliquid ex pacto soluendum ipse venditor Censui obligatur, ad quod de iure communi non tenetur, quod praesata constitutione prohibetur.

DECISIO XV.

Ex cons. 4. in Nouis, deest in antiquis.

Cum consuetudo non solum dat iurisdictionem, c. coquestus, 9. q. 3. sed etiam inducit obligationem praesentia di aliqua annua; Arg. c. seruitum 18. q. 2. & munera, quae olim fuerunt consuetudine transire possunt in debita. l. si certis annis C. de pac. inde fit, ut quamuis Episcopi, & alij a muneribus abstinere iubeantur, Exo. 23. & Deut. 16. poterunt tamen a ciuitate, vel ab ecclesiis, & Monasterijs eius aliqua munera illis in primo eorum aduentu dari consuetata accipere, tanquam debita, immo & recipere tenentur, ne & successoribus praedictent.

DECISIO XVI.

Ex cons. 6. in Nouis, deest in antiquis.

Quamuis Gabella imponere ius sit reuerentum Principi pertinens ad regalia, cap. 1. quae sunt regalia. in vsu feud. ciuitas regia sine regis consensu eam imponere nequit, accedente autem Regis consensu, quamuis iusta causa eam imponendi non adit, eamque imponendo peccat, in Bulla in tamen cæne contra imponentes nouas gabellas non incidit, quando quidem haec non contra omnes imponentes, sed solum contra imponentes, & ad id potestatem non habentes fertur ex Naua. in Man. c. 27. n. 61. Rex autem ad id potestatem ordinariam habet, & ciuitas delegatam habere potest.

TITVLVS XXXII.

De Consecratione Ecclesiae.

SUMMARIVM.

- 1 Locus primus Congregationis clericorum Regularium est Roma.
- 2 Reconciliatio cæmeterij polluti, quando & quomodo fieri debet.
- 3 Parochi, indumenta altarium, & alia quaedam benedicere possunt.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 9. de maior. & obed.

Locus primus Congregationis clericorum Regularium, qui vulgo Theatini appellantur, merito Roma haberi debet, cum illic primo Congregatio haec instituta, & a Papa Clemente Septimo confirmata fuerit, ibique in Ecclesia Sancti Siluestri habitare primo omnium coepit.

DECISIO II.

Ex cons. 1. in Nouis, deest in antiquis.

Cum reconciliatio seu rebenedictio cæmeterij polluti eisdem omnino casibus facienda sit, qui-

bus reconciliatio ecclesiæ eodem etiam modo reconcilianda est. Arg. c. consuluisti. de consec. eccl. vel altar. Vnde sicut Ecclesia non consecrata ad celebrandum, si polluat, reconciliari poterit per presbyterum cum aqua a se exorcizata, c. si. de consec. eccl. vel altar. ita etiam cœmeterium non solemniter consecratum, sed simpliciter auctoritate Episcopi deputatum ad sepelendum, a Sacerdote cum aqua ab ipso exorcizata reconciliari potest. Et sicut Ecclesia consecrata ad celebrandum, per Episcopum, & non per presbyterum reconciliari debet: c. aqua. de consec. eccl. sic etiam cœmeterium solemniter consecratum per episcopum, sit polluat, per solum episcopum, aqua solemniter cum vino & cinere per episcopum benedicta, solemniter reconsecrari debet, d. c. consuluisti nec a presbytero absque speciali privilegio, ecclesia, vel cœmeterium hoc modo consecratum & pollutum reconsecrari valet.

DECISIO III.

Ex conf. 2. in Nouis deest in antiquis.

Cum omnia, quæ sunt ordinis, exceptis ijs, quæ sunt ordinis episcopalis, & quæ sunt expressè sacerdotibus simplicibus iure communi prohibita, (vt est consecratio corporaliū c. consecrato, de consec. d. 1. & c. quamuis. d. 68.) parochi facere possint, vnde & aquam lustralem benedicunt, Ecclesiam nondum consecratam sed solum benedictam, si polluat, aqua a se exorcizata expiant, & alia ornamenta altarium benedicunt, imò etiam solo iure scripto at. et. vestes sacras, seu indumenta sacerdotis benedicere queunt; quia tamen consuetudo vniuersalis contrarium induxisse videtur, & constat eam posse legè inducere, & legem inductam abrogare, c. si. de consuet. solū parochis ex consuetudine indumenta altarium, & alia ornamenta, exceptis vestibus ad dicendam Missam sacerdoti necessarijs, & corporalib. benedicere licet; quia sola vestium sacerdotaliū, & corporalium benedictio, ab eorum potestate, consuetudine, vel iure communi subtracta videtur,

TITVLVS XXXIII.

De celebratione Missarum,

S V M M A R I V M.

- 1 Subdiaconus qui non est, in Missa parasceues passionem sine stola, vt lector, cantare potest.
- 2 Presbyter preces ordinatas, cum sacris vestibus vestitus, dicere debet.
- 3 Missam celebrans addere potest clausulam, Et Regem nostrum, &c.
- 4 Missam celebrare licet capite tecto amictu, cessante scandalo.
- 5 Missam sine literis dimissorijs, etsi peccat, irregularitatem tamen non incurrit.
- 6 Missa sacrificium quot modis applicari valet defunctis.
- 7 Missa pro vna multis pitiatis accipiens, etiam de licentia superioris, peccat.
- 8 Missas tres nullus sacerdos in nocte sancta celebrare tenetur.
- 9 Missam bis in die quando celebrare licet.
- 10 Eucharistiam infirmo bis post cibum per modum viatici quando dare licet.
- 11 Breuiario Romano qui non tenentur, eo extra chorum vti non possunt.
- 12 Beneficiarius horas non recitans, primis sex mensib. peccat solum, postea vero etia fructus restituere tenetur.
- 13 Canonici horas collegialiter in choro recitare tenentur.
- 14 Horas recitare non tenetur, qui possessionem beneficij non est adeptus.
- 15 Cæcus, qui horas dicere non valet, nulla ad hoc dispensatione indiget.

- 16 Horas priuatim recitare potest, quis idiomate quoniam.
- 17 Milites religiosi, vt pensionarij, ad officium B. Mariæ non tenentur.
- 18 Missam audire tenetur latinus, qui eam non nisi ritu Græcorum audire potest.
- 19 Breuiarium antiquū habes, an nouo Romano vti possit.
- 20 Missa, & officium defunctorum, an pro viujs dici possint.
- 21 Missarum numerus in ecclesiarum foundationibus positus, vt minimi possit.
- 22 Beneficiarius horas non recitans pro rata fructus restituere tenetur.
- 23 Dispensatus subdiaconus, vt ducat uxorem, an ad horas canonicas teneatur.

DECISIO I.

Ex conf. 1. deest in Nouis.

Subdiaconus qui non est inseruiens in celebratione Missarum solemnium, tanquam subdiaconus, vel partem vel totam passionem solus in die parasceues sine stola tanquam cantor, aut lector cantare potest; sicut Epistolam sine manipulo quilibet clericus cantare valet, modo non seruiat in alijs vt Diaconus, vel subdiaconus, & Presbyter sibi de more sub silentio Euangelium cantandum dicat.

DECISIO II.

Ex conf. 1. alias 3.

Cum cōsuetudo immemorialis Ecclesiæ latinæ sit, vt presbyter orationes & preces ordinatas cum sacris vestibus vestitur, recitet, & consuetudo rationalis, præsertim cum sit immemorialis vim cōstitutionis habet, vbi lex deficit; c. Super quibusdam, de verb. sign. consequenter Presbyteri omnes singulas preces pro singulis vestibus in Missali Romano institutas, cum sacris vestibus vestitur, recitare tenentur: Eatum tamen omnium, aut vnus omisso dummodo ex obliuione, in cogitantia, vel alia iusta de causa fiat, & non ex contemptu, venialis solum culpa erit; cum in omni materia paruitas, & subreptio transgressionis legis, vel consuetudinis a mortali excuset, ita S. Th. 2. 2. q. 35. ar. 3. & q. 36. ar. 2. & 3. & Nau. in Man. pr. l. 9. nu. 10. Mortalis autem erit, si ex contemptu, vel sine contemptu, scienter, deliberate, & sine causa omittentur, cū constet orationes illas accessoria quædam esse prædictis vestibus, sine quibus presbyter missando peccaret, etiam si id metu mortis faceret, vt placet Cai. 1. 2. q. 96. ar. 4. & Nau. in Man. c. 2. 5. nu. 83. accessoriū autem tui principalis naturam sequi debet, c. Accessoriū, de reg. iur. in 6.

DECISIO III.

Ex conf. 3. alias 4.

Missam celebrans in vltima oratione, quæ in Missa post communionem pro Papa dicitur, iuxta antiquum vsum, clausulam illam, & Regem nostrum cū prole Regia, & Episcopum nostrum non obstante Bulla Pij V. in Missali Romano posita, qua idem Pontifex in Missarum celebratione decernit, nihil vnquam addendum, detrahendum, aut mutandum esse, addere licite potest; eo quod lex quæ non est recepta, vel non quoad aliquam partem saltem non obligat quoad illam partem, pro qua vtu recepta non est, S. leg. 1. d. 4. & gl. in c. 1. de treuga & pace, etiam si quoad alias omnes partes recipiatur: vt sentit Nau. in Man. c. 23. nu. 62. vnde cum lex illa etiam ipso Papa viuente & sciente, non solum in Hispania, sed etiam in tribus saltem Ecclesijs vbi bis, scilicet S. Iacobi, B. Mariæ de Mōferrata, quæ est Aragonum, & S. Antonij quæ est Lusitanorum, recepta non sit, quod illi in particulam, non quidem ex contemptu, ob bonos mores, respectus, obseruantiam, & pietatē, qua hortante Apostolo, 1. Tim. 2. subditi sunt, & esse debent in suos Reges, sine peccato a celebrantibus clausula illa addi potest.

D E.